

תיקונים בפרשת שלח

לאחר חטא המרגלים - מנחות

מדוע נצטוונו בהבאת מנחות לקורבנות, לאחר חטא-המרגלים?
אולי באה מצוות מנחות להוקיר בעינינו ערכה של ארצנו הק'.
קרבנות אינן גידולי קרקע וניתן להביאם מכל מקום.
אך מנחות הן הבאות מן הצומח של ארץ-ישראל, יין, שמן סולת, שהם דגן תירוש ויצהר, וצמחים אלו שגדלו בארצנו יועלו לגבוה.

המעפילים

"וַיִּשְׁכְּמוּ בַבֶּקֶר וַיַּעֲלוּ אֶל רֹאשׁ הַהָר הַהַר לֵאמֹר הֲנִנוּ וְעַלְיֵנוּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר ה' כִּי חָטָאנוּ. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְמָה זֶה אַתֶּם עֹבְרִים אֶת פִּי ה' וְהוּא לֹא תַצְלַח. אֵל תַּעֲלוּ כִּי אֵין ה' בְּקִרְבְּכֶם וְלֹא תִנְגַּפוּ לִפְנֵי אֲבִיבְכֶם. כִּי הָעַמְלָקִי וְהַכְּנַעֲנִי שָׁם לִפְנֵיכֶם וַיִּנְפְּלֶתֶם בְּחָרֶב כִּי עַל כֵּן שָׁבַתֶם מֵאֲחֵרֵי ה' וְלֹא יִהְיֶה ה' עִמָּכֶם. וַיַּעֲפְלוּ לְעֵלוֹת אֶל רֹאשׁ הַהָר וְאַרְוֹן בְּרִית ה' וּמֹשֶׁה לֹא מָשׁוּ מִקִּרְבַּי הַמַּחֲנֶה" (במדבר יד מ-מג)

לאחר ה"ויעפילו" ללא ציווי ה' – בנות צלפחד ע"פ ה'

"וַתִּקְרַבְנָה בָנוֹת צֶלְפָּחַד בֶּן חֲפֹר בֶּן גִּלְעָד בֶּן מְכִיר בֶּן מְנַשֶּׁה לְמִשְׁפַּחַת מְנַשֶּׁה בֶּן יוֹסֵף וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֹתָיו מִחֵלָה נָעָה וְחֵגְלָה וּמִלְכָּה וְתַרְצָה. וַתַּעֲמִדְנָה לִפְנֵי מֹשֶׁה וּלְפָנֵי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וּלְפָנֵי הַנְּשִׂאִים וְכָל הָעֵדָה פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר. אֲבִינוּ מֵת בַּמִּדְבָּר וְהוּא לֹא הָיָה בְּתוֹךְ הָעֵדָה הַנוֹעֲדִים עַל ה' בַּעֲדַת קִרַּח כִּי בְחָטָא מֵת וּבָנִים לֹא הָיוּ לוֹ. לְמָה יִגְרַע שֵׁם אֲבִינוּ מִתּוֹךְ מִשְׁפַּחְתּוֹ כִּי אֵין לוֹ בֶּן תִּנְהַלְנוּ אַחְזָה בְּתוֹךְ אַחֵי אֲבִינוּ. וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת מִשְׁפָּטוֹן לִפְנֵי ה'. וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. כֵּן בָּנוֹת צֶלְפָּחַד דִּבְרַת נְתַן תִּתֵּן לָהֶם אַחְזָת נַחֲלָה בְּתוֹךְ אַחֵי אֲבִיהֶם וְהַעֲבַרְתָּ אֶת נַחֲלַת אֲבִיהֶן לָהֶן" (במדבר כז א-ז)

"וְהוּא לֹא הִיָּה וְגו' - ...וּר"ץ אֹמֵר מִן הַמַּעֲפִילִים הִיָּה" (רש"י במדבר כז ג)

לאחר ה"ויעפילו" - המעפילים

"והם לא הצליחו בזה מפני שאכלו פגה כמו שאמרו ז"ל (סוטה מ"ט ע"ב) בעקבותא דמשיחא חוצפא יסגא, שאז הוא העת לזה, ולכך אמר להם משה 'והיא לא תצלח', נראה שעצה הוא אלא שלא תצלח ודייק, והיא שבכל מקום דרשו ז"ל היא ולא אחרת, שיש זמן אחר שמצליח והוא זמנינו זה שהוא עקבי משיחא" (צדקת הצדיק מו)

"והיא לא תצלח" רבי צדוק הכהן. "ודבריו אלו בודאי ברוה"ק נאמרו כי בוא יבוא העת אשר יצטרכו בניי לילך לבדם ויצליח ה' דרכם, וזה יהא קודם קץ הגאולה וביאת משיח שאז יצליחו אפילו כשילכו לבדם (האדמו"ר מצאנו שליט"א בצילא דמהמנותא קרח תשע"ב)

לאחר הגזירה להישאר במדבר - המקושש

"ויהיו בני ישראל במדבר וימצאו איש מקושש עצים ביות השבת" (במדבר טו לב).

"כי היה בזמן הזה אחר מעשה המרגלים" (הרמב"ן)

"ומעשה המקושש היה בתחילת ארבעים מיד אחר מעשה המרגלים, דאמר המדרש דלשם שמים

נתכון שהיו אומרים ישראל כיוון שנגזר עליהן שלא להיכנס לארץ ממעשה המרגלים – שוב אין

מחויבין במצוות, עמד וחלל השבת כדי שיהרג ויראו אחרים..." (התוס' ב"ב קיט: ד"ה אפילו)

לאחר "ויציאו דבת הארץ" (במדבר יג לב) – הבאת ביכורים

מצוות הבאת הביכורים היא תיקון לחטא המרגלים. (האר"י הק')

רבי מנחם זעמבא הי"ד:

"כיצד מקרישין הבכורים, יורד אדם בתוך שדהו ורואה תאנה שבפנה, אשכול שבפר, רמון שבפר,

קושרו בגמי, ואומר, הרי אלו בכורים..." (ביכורים פרק ג משנה א)

"ויבאו עד נחל אשכל ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים אחד וישארו במוט בשנים ומן הרמנים

ומן התאנים" (במדבר יג כג)

איכה כלב? / זלמן שז"ר

לא משה הענו, לא הפהו אהרו
רק פלב שגער,
הוא שראה לפנים בתברון
את ילידי הענק ולא זע בו לבב
וגם בהיותו בעינים
רק חגב רק חגב
האמין בכל לב כי כוחנו הוא רב,
ולא נסער.

אך עכשו
הוא שנתחד וצעק וזעם
וניהס העם
הוא גער כי זכר, שאמנם ואכן
עצום וחזק העם השכן,
וערים לו בצורות גדולות במאד
וכבד הישימון ועוד רבות בו לצעד
על פן מאים הוא הריב, ובכי המלינים.
אסון בו, קלון בו, בחוץ ובפנים.
לכן קם הוא כה נזעם, וכעס וכעס.
עד השלד הס
עד כל עם המלינים, הנבוץ המפורר
נדהם מתחדת זה שגער
נדהם
ונדם.

ומאז, בכל עת בכי עושים ומדנים
ריב אחים במחנה והסתר פנים
צופה ותוהה וזועק בי הלב:
איכה, פלב! !